

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 1961.

1er JUIN 1961.

Projet de loi relatif à l'épuration civique.

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Examinant les projets de modification de l'article 123 sexies, le gouvernement a été amené à constater que les difficultés auxquelles le Parlement s'est heurté en la matière proviennent essentiellement du fait que l'on a mêlé deux ordres de mesures différentes : les mesures tendant à régler les situations du passé et les mesures permanentes à inscrire dans notre Code Pénal.

Le Gouvernement a cru dès lors qu'il était temps d'insérer dans notre législation pénale un texte nouveau régissant pour l'avenir les déchéances que pourront encourir ceux qui seront condamnés pour crimes et délits contre la sûreté de l'Etat.

Cette disposition permanente et définitive étant prise, le Gouvernement entend adapter à ce texte nouveau la situation actuelle de ceux qui ont été condamnés pour incivisme pendant la dernière guerre.

En séparant ainsi le passé de l'avenir et en mettant un terme à une législation de circonstance, le Gouvernement a établi un texte qui se fonde sur les dispositions générales de notre Code pénal et sur les traditions de notre droit commun.

*
**

L'article 123 sexies nouveau applique aux déchéances spéciales qui ont été établies après la dernière guerre le régime prévu par les articles 31 et suivants du Code pénal pour les interdictions tant en ce qui concerne la gravité que la durée des déchéances encourues.

BELGISCHE SENAAAT

BUITENGEWONE ZITTING 1961.

1 JUNI 1961.

Ontwerp van wet betreffende de epuratie inzake burgertrouw.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Na onderzoek van de wetsontwerpen tot wijziging van artikel 123 sexies, is de regering de mening toegedaan, dat de moeilijkheden die het parlement terzake heeft ondervonden hoofdzakelijk te wijten zijn aan het feit dat men steeds twee verschillende groepenmaatregelen heeft vermengd: deze strekkende tot regeling van door het verleden geërfde toestanden en degene die bestendig in ons Strafwetboek dienen opgenomen te worden.

De Regering is derhalve van oordeel dat de tijd gekomen is om in onze strafwetgeving een nieuwe tekst op te nemen, die voortaan de vervallenverklaringen van de veroordeelden wegens misdaden en wanbedrijven tegen de veiligheid van de Staat zal regelen.

Eens deze blijvende en definitieve bepaling vastgesteld, wil de Regering aan die nieuwe tekst de huidige toestand aanpassen van de veroordeelden wegens gemis aan burgertrouw tijdens de laatste oorlog.

Het verleden van de toekomst scheidend en een einde makend aan een gelegenheidswetgeving, heeft de Regering een tekst uitgewerkt die aansluit bij de algemene bepalingen van ons Strafwetboek en op onze gemeenrechtelijke tradities berust.

*
**

Het nieuw artikel 123 sexies wil op de bijzondere vervallenverklaringen, die na de laatste oorlog werden ingevoerd, het stelsel toepassen van artikel 31 en volgende van het Strafwetboek betreffende de ontzettingen, zowel wat betreft de omvang als de duur van de vervallenverklaringen.

Afin de ne pas créer un régime plus favorable que le régime de droit commun pour les grands coupables politiques, il a paru nécessaire cependant d'apporter une modification au système des articles 31 et suivants en mettant la détention perpétuelle et extraordinaire sur le même pied que la peine de mort et les travaux forcés.

Afin de mettre notre législation en concordance avec la Convention des Droits de l'Homme, le Gouvernement a supprimé les déchéances portant sur les moyens d'expression intellectuels et artistiques en ne maintenant que celles qui ont un caractère politique.

Il a organisé d'ailleurs pour ces déchéances et celles qui concernent ce que l'on est convenu d'appeler les droits patrimoniaux, un recours susceptible de les voir supprimer à partir d'un délai raisonnable. Il importe en effet de rappeler à cet égard que les déchéances ne sont pas des mesures pénales frappant les coupables mais des mesures de sûreté destinées à préserver nos institutions. Il se peut dès lors que leur maintien ne se justifie plus lorsque les circonstances qui les ont rendus nécessaires ont cessé d'exister.

Au surplus, l'article 7, 2° du Code Electoral étant considéré par notre Cour de Cassation comme remplacé par l'arrêté-loi du 19 septembre 1945, il s'est avéré nécessaire afin de revenir également sur ce point au droit commun, de remettre en vigueur les dispositions de ce code prévoyant contre certains condamnés l'exclusion ou la suspension des droits électoraux.

C'est en raison de cette précision que les mots « en ce compris les droits de vote et d'élection » ont été supprimés du littéra a du nouvel article 123 sexies.

**

Le régime définitif étant ainsi établi, le quatrième article du projet de loi adapte à ces dispositions la situation des condamnés encore actuellement frappés de déchéances.

Celles-ci sont supprimées pour tous les citoyens qui n'ont subi de déchéances qu'en raison d'une inscription sur les listes de l'auditeur militaire ou à la suite d'une mesure administrative ou disciplinaire.

Il en est de même pour les condamnés à une peine correctionnelle, lorsque la peine d'emprisonnement ne dépasse pas trois ans.

Il a paru sage de supprimer également toutes les déchéances encourues par les condamnés à une peine supérieure à 3 ans mais n'atteignant pas 10 ans, en subordonnant cette faveur à la condition que l'intéressé adresse au Ministre de la Justice une requête à cette fin, impliquant qu'il entend se conformer désormais loyalement aux lois du peuple belge.

La restitution se fait sans préjudice de l'application de l'article 6 du Code Electoral pour les condamnés à une peine criminelle. Cette restriction en faveur des condamnés à une peine correctionnelle, en soi illogique, est imposée par le fait que la législation actuellement en vigueur, telle qu'elle a été interprétée par la Cour de Cassation, ne comporte aucune restriction de

Nochtans, opdat voor de grote politieke schuldigen geen gunstiger regeling zou worden ingevoerd dan die voor het gemeen recht, is het nodig gebleken in het stelsel van artikel 31 en volgende een wijziging te brengen die erin bestaat de levenslange en de buitengewone hechtenis op dezelfde voet te plaatsen als de doodstraf en de dwangarbeid.

Om onze wetgeving in overeenstemming te brengen met het Verdrag betreffende de Rechten van de Mens, heeft de Regering de vervallenverklaringen opgeheven die verband houden met de intellectuele en artistieke uitdrukking, en alleen die gehandhaafd welke een politiek karakter hebben.

Voor deze vervallenverklaringen alsmede voor die met betrekking tot het vermogensrecht, heeft zij trouwens een beroep opengesteld opdat ze na een redelijke termijn kunnen worden opgeheven. Te dien aanzien moet immers in herinnering worden gebracht dat de vervallenverklaringen geen tegen de schuldigen uitgesproken strafmaatregelen zijn, doch veiligheidsmaatregelen ter vrijwaring van onze instellingen. Het kan dus gebeuren dat het behoud ervan niet meer verantwoord is, wanneer de omstandigheden die ze nodig hebben gemaakt, niet meer bestaan.

Bovendien, daar volgens opvatting van het Hof van Cassatie, artikel 7, 2° van het Kieswetboek vervangen is door de besluitwet van 19 september 1945, is het nodig gebleken, om ook op dit punt tot het gemeen recht terug te keren, de bepalingen van dit wetboek opnieuw in te voeren waarbij voor sommige veroordeelden de uitoefening van de kiesrechten wordt uitgesloten of opgeschort.

Om die reden werden de woorden « met inbegrip van het recht om te stemmen en te kiezen » dan ook in littera a van het nieuwe artikel 123sexies weggelaten.

**

Eens dit stelsel aldus definitief vastgesteld, wordt, overeenkomstig artikel 4 van het ontwerp van wet, de toestand van de veroordeelden, die thans nog vervallen zijn verklaard, aan die bepalingen aangepast.

Deze vervallenverklaringen worden opgeheven voor al de burgers die ze enkel hebben opgelopen wegens inschrijving op de lijsten van de Krijgsauditeur of ingevolge een administratieve of tuchtmaatregel.

Hetzelfde geldt voor de personen die tot een correctionele straf zijn veroordeeld wanneer de gevangenisstraf drie jaren niet overschrijdt.

Het is geraden gebleken eveneens al de vervallenverklaringen op te heffen, uitgesproken tegen de personen veroordeeld tot een straf van meer dan drie maar minder dan tien jaren, met dien verstande dat deze gunst alleen wordt toegestaan zo de belanghebbende te dien einde tot de Minister van Justitie een verzoekschrift richt waaruit blijkt dat hij voortaan de wetten van het belgische volk getrouw zal zijn.

Herstel wordt verleend, onverminderd de toepassing van artikel 6 van het Kieswetboek aan personen die tot een criminele straf veroordeeld zijn. Deze enigszins onlogische beperking die aan de tot een correctionele straf veroordeelde personen ten goede komt, vloeit voort uit het feit dat de thans geldende wetgeving, zoals ze door het Hof van Cassatie is

l'espèce pour les condamnés à une peine correctionnelle dont on ne peut dès lors aggraver la situation.

Il sera donné acte de la suppression des déchéances par un arrêté ministériel.

Les déchéances quant au droit de s'exprimer autrement qu'en matière politique sont également supprimées pour mettre le fait actuel en concordance avec le droit résultant de la Convention des Droits de l'Homme.

D'autre part, il est institué pour tous les condamnés dont la déchéance a été encourue à la suite d'une condamnation à une peine privative de liberté d'au moins 10 ans et ne dépassant pas 20 ans, un recours conçu dans la forme et selon les modalités prévues dans les projets antérieurs, telles qu'elles ressortent des délibérations de la Chambre des Représentants et du Sénat. Ce recours ne porte toutefois pas sur le droit de vote et d'élection.

Pour tous les condamnés à une peine supérieure à 20 ans il est institué un recours spécial, limité à certains droits et ne prenant cours que 20 ans après la date où la déchéance a pris cours, pour mettre les situations actuelles en concordance avec le régime définitif institué par l'article 123*sexies* nouveau.

Les peines réduites par voie de grâce sont assimilées aux peines prononcées par les cours et tribunaux.

* *

Le Gouvernement ne doute pas que le Parlement et l'opinion publique accueilleront favorablement un projet dont l'objectif essentiel est de régler définitivement une question irritante en appuyant sa solution sur les principes généraux de notre droit.

Il faut, surtout dans la matière spéciale qui est celle de l'article 123*sexies*, atténuer les exigences de l'ordre public dans la mesure où la Nation a recouvré sa santé morale.

C'est dans cet esprit d'ailleurs que le Président de l'Association Nationale des Rescapés de Breendonk a cru pouvoir déclarer le 14 mai dernier qu'il fallait « donner une solution juste et humaine aux problèmes éternels de la répression ».

Quelque graves d'ailleurs que soient les condamnations, il faut, après avoir sévi avec une juste sévérité, pouvoir ouvrir aux condamnés la voie de la rédemption. La paix sociale l'exige, comme la justice et l'humanité.

* *

Il a été tenu compte des judicieux avis du Conseil d'Etat pour la rédaction du projet définitif sous réserve des considérations ci-dessous :

I. — L'intention du Gouvernement est bien d'obliger les cours et tribunaux à prononcer les déchéances

geinterprété, geen zodanige beperking inhoudt voor degenen die tot een correctionele straf zijn veroordeeld en wier toestand derhalve niet mag worden verergerd.

Van de opheffing van de vervallenverklaringen zal bij ministerieel besluit akte worden verleend.

De vervallenverklaringen betreffende het recht om zich uit te drukken in andere zaken dan in politieke, worden opgeheven om de huidige toestand in overeenstemming te brengen met het Verdrag betreffende de Rechten van de Mens.

Voorts wordt aan al de veroordeelden die vervallen verklaard werden ingevolge een veroordeling tot een vrijheidsstraf van ten minste tien en ten hoogste twintig jaren, de mogelijkheid geboden om een justitieel beroep in te stellen in de vorm en op de wijze als bepaald in de vorige ontwerpen, zoals zij blijken uit de behandeling in de Kamer der Volksvertegenwoordigers en in de Senaat. Dit beroep geldt echter niet voor het recht om te stemmen en te kiezen.

Aan al de personen die tot een straf zijn veroordeeld van meer dan 20 jaren wordt de mogelijkheid geboden een tot bepaalde rechten beperkt bijzonder beroep in te stellen dat eerst 20 jaren na de dag waarop de vervallenverklaringen zijn ingegaan, begint te lopen, zulks om de huidige toestanden in overeenstemming te brengen met het door het nieuwe artikel 123*sexies* ingevoerde definitief stelsel.

De bij genademaatregel verminderde straffen worden gelijkgesteld met de door de hoven en rechtbanken uitgesproken straffen.

* *

De Regering twijfelt er niet aan dat dit ontwerp bij het Parlement en bij de openbare mening ingang zal vinden daar het hoofdzakelijk ten doel heeft een definitieve regeling te brengen voor een lastig probleem dank zij een oplossing die steunt op de algemene beginselen van ons recht.

Voor al wat de in artikel 123*sexies* behandelde bijzondere stof betreft, moeten de eisen van de openbare orde worden getemperd in de mate waarin de natie haar morele gezondheid heeft herwonnen.

Het is ten andere in die geest dat de Voorzitter van het Nationaal Verbond der Oudgevangenen van Breendonk op 14 mei ll., gemeend heeft te mogen verklaren dat « aan de ontzenuwende problemen van de repressie een menselijke en billijke oplossing dient te worden gegeven ».

Voor elke veroordeling, hoe zwaar ook, moet trouwens na gerechte gestrengheid voor de veroordeelden een weg worden opengesteld naar een nieuw leven. Dit is maatschappelijke vrede, gerechtigheid en menselijkheid.

* *

Er is rekening gehouden met het oordeelkundig advies van de Raad van State wat de uiteindelijke lezing van het ontwerp betreft, onder voorbehoud echter van de volgende beschouwingen :

I. — Het is wel de bedoeling van de Regering aan de hoven en rechtbanken op te leggen de vervallenver-

même obligatoires, par référence à l'article 31 du Code Pénal.

III. — Le Gouvernement n'a pu cru devoir déroger à la pratique selon laquelle la levée des déchéances n'emporte pas nécessairement la suppression des interdictions ni inversement.

V. — 1° Le délai pendant lequel la déchéance est encourue est, dans le régime définitif, le même que celui qui est appliqué aux interdictions.

Dans le régime temporaire ce délai prend cours le jour où la condamnation est devenue irrévocable conformément au système adopté par la législation actuelle sur l'épuration civique.

V. — 2°. La procédure se fera entièrement en Chambre du Conseil.

Le jugement bien que sans appel sera susceptible d'opposition.

VI. — Bien que le texte proposé par le Conseil d'Etat pour ce qui est indiqué dans son avis comme étant le § 6 de l'article 1er (devenu le § 7 du présent projet) ait été retenu, la dernière phrase devenue sans objet en a été supprimée.

Concordance entre l'article 1er et les articles suivants.

La nomenclature *a, b, c...* a été maintenue pour ne pas provoquer de difficulté de référence lorsque la doctrine et la jurisprudence commenteront l'ancienne ou la nouvelle loi.

A l'article 4, du présent projet les références à l'article 123^{sexies} visent toujours l'article nouveau sauf lorsqu'il est expressément dit que c'est l'article ancien qui est visé.

Intitulé.

Il n'a pas paru opportun de modifier un intitulé qui est devenu usuel en la matière.

Le Ministre de la Justice,

klaringen, zelfs die welke verplicht moeten worden uitgesproken, op de grondslag van artikel 31 van het Strafwetboek, uit te spreken.

III. — De Regering heeft niet gemeend te moeten afwijken van het heersend gebruik volgens hetwelk de opheffing van de vervallenverklaringen niet noodzakelijk de opheffing van de ontzettingen ten gevolge heeft en omgekeerd.

V. — 1°. De termijn van de vervallenverklaring is, in het definitief stelsel, dezelfde als die voor de ontzettingen.

In het tijdelijk stelsel gaat die termijn in de dag waarop de veroordeling onherroepelijk is geworden overeenkomstig de huidige wettelijke regeling voor de epuratie inzake burgertrouw.

V. — 2°. Gans de procedure wordt in Raadkamer vervolgd.

Het vonnis, hoewel daartegen niet in hoger beroep kan worden opgekomen, is voor verzet vatbaar.

VI. — Hoewel de tekst die door de Raad van State werd voorgesteld, in aanmerking is genomen wat betreft hetgeen in zijn advies voorkomt onder § 6 van artikel 1 (§ 7 in het onderhavig ontwerp), is de laatste volzin, daar overbodig, weggelaten.

Overeenstemming tussen artikel 1 en de volgende artikelen.

De onderverdeling *a, b, c...* is behouden om verwijzingsmoeilijkheden te voorkomen wanneer in rechtsleer en rechtspraak de oude en de nieuwe wet zullen worden gecommenterieerd.

In artikel 4 van het onderhavig ontwerp hebben de verwijzingen naar artikel 123^{sexies} steeds betrekking op het nieuw artikel, tenzij uitdrukkelijk naar het oud artikel wordt verwezen.

Opschrift.

Het is niet geraden gebleken het opschrift te wijzigen daar het terzake gebruikelijk is geworden.

De Minister van Justitie,

P. VERMEYLEN.

Projet de loi relatif à l'épuration civique.

BAUDOUIN.

ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE PREMIER.

L'article 123^{sexies} du Code pénal est remplacé par les dispositions suivantes :

« Article 123^{sexies}.—§ 1er. Tous jugements ou arrêts de condamnation à la peine de mort, aux travaux forcés ou à la détention perpétuelle ou extraordinaire, pour infraction ou tentative d'infraction prévue au Chapitre II du titre 1er du Livre II du Code pénal, commise en temps de guerre, prononceront contre les condamnés la déchéance à perpétuité :

a) Des droits énumérés à l'article 31 du Code pénal;

b) Du droit d'être inscrit sur l'un des tableaux de l'ordre des avocats, sur une liste des avocats honoraires ou sur une liste des avocats stagiaires;

c) Du droit de participer à quelque titre que ce soit à un enseignement donné dans un établissement public ou privé;

d) Du droit d'être rémunéré par l'Etat en qualité de Ministre d'un culte;

e) Du droit de participer à quelque titre que ce soit à l'exploitation, à l'administration, à la rédaction, à l'impression ou à la diffusion d'un journal ou de toute publication dans les cas où cette participation a un caractère politique;

f) Du droit de participer à la direction, ou à l'administration de toute manifestation culturelle, philanthropique et sportive, ou de tout divertissement public dans les cas où cette participation a un caractère politique;

g) Du droit de participer à l'exploitation, à l'administration ou d'une manière quelconque à l'activité de toute entreprise ayant pour objet les spectacles de théâtre, la cinématographie ou la radiodiffusion dans les cas où cette participation a un caractère politique;

h) Du droit d'exercer la fonction d'administrateur, de commissaire, de gérant ou de fondé de pouvoirs dans une société anonyme, une société de commandite par actions, une société coopérative ou une union du crédit, la fonction de préposé à la gestion d'un établissement belge, prévu par l'article 198, alinéa 2, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, la pro-

Ontwerp van wet betreffende de epuratie inzake burgertrouw.

BOUDEWIJN,

KONING DER BELGEN,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

EERSTE ARTIKEL.

Het artikel 123^{sexies} van het Strafwetboek wordt door de volgende bepalingen vervangen :

« Artikel 123^{sexies}. — § 1. Bij alle vonnissen of arresten van veroordeling tot de doodstraf, dwangarbeid of levenslange of buitengewone hechtenis wegens een misdrijf of poging tot een misdrijf, als omschreven in Hoofdstuk II, Titel 1, Boek II van het Strafwetboek, in oorlogstijd gepleegd, wordt tegen de veroordeelden vervallenverklaring voor hun leven uitgesproken van :

a) De rechten, genoemd in artikel 31 van het Strafwetboek;

b) Het recht om ingeschreven te zijn op een tabel van de orde van advocaten, op een lijst van ereadvocaten, of op een lijst van advocaten-stagiaires;

c) Het recht om in welke hoedanigheid ook deel te nemen aan enig onderwijs dat in een openbare of private inrichting wordt gegeven;

d) het recht om als bedienaar van een eredienst door de Staat te worden bezoldigd;

e) Het recht om in welke hoedanigheid ook deel te nemen aan de exploitatie, de administratie, de redactie, het drukken of verspreiden van een dagblad of van om het even welke publicatie, ingeval deze deelneming een politiek karakter heeft;

f) Het recht om deel te nemen aan het bestuur of de administratie van enige demonstratie van kulturele, filantropische of sportieve aard of van enige openbare vermakelijkheid, ingeval deze deelneming een politiek karakter heeft;

g) Het recht om deel te nemen aan de exploitatie, aan het beheer of op enigerlei wijze aan de werkzaamheden van enige onderneming voor toneelvoorstellingen, cinematografie of radio-omroep, ingeval deze deelneming een politiek karakter heeft;

h) Het recht tot uitoefening van het ambt van beheerder, commissaris, zaakvoerder of gevolmachtigde in een naamloze vennootschap, een commanditaire vennootschap op aandelen, een coöperatieve vennootschap of een kredietvereniging, de betrekking van aangestelde voor het beheer van een bedrijfszetel in België, als bedoeld in artikel 198, tweede lid, van de gecoör-

fession d'agent de change, d'agent de change correspondant ou de reviseur de banque, la profession de banquier, les fonctions de gérant, administrateur, directeur ou fondé de pouvoirs d'une banque telle qu'elle est définie par l'arrêté royal n° 185 du 9 juillet 1935, les fonctions de préposé à la gestion des sièges d'opération en Belgique des banques étrangères visées par l'article 6 de l'arrêté royal n° 185 du 9 juillet 1935;

i) Du droit de participer à un titre quelconque à l'administration, la gérance ou la direction d'une association professionnelle ou d'une association sans but lucratif;

j) Du droit d'être dirigeant d'une association politique.

» § 2. — Les jugements et arrêts pourront prononcer, pour une durée de dix ans à vingt ans, tout ou partie des déchéances énumérées au paragraphe précédent contre les condamnés à la réclusion ou à la détention ordinaire du chef des mêmes infractions.

» § 3. — Ils pourront prononcer les mêmes déchéances, pour une durée de cinq à dix ans, contre les condamnés à une peine correctionnelle du chef des dites infractions.

» § 4. — La durée des déchéances fixées par le jugement ou l'arrêt de condamnation, courra du jour où le condamné aura subi ou prescrit sa peine.

Les déchéances produiront en outre leur effet, à compter du jour où la condamnation contradictoire ou par défaut sera devenue irrévocable.

» § 5. — Les articles 6 et 7, 2° du Code Electoral sont applicables aux condamnés du chef des infractions visées par le présent article.

» § 6. — Toutefois, les condamnés frappés par application des paragraphes 1, 2 et 3 pourront demander restitution des droits énumérés sous e) à i).

La demande n'est recevable que si le requérant n'est pas détenu en exécution de la peine qui a entraîné la déchéance et si depuis le jour où la déchéance a pris cours il s'est écoulé un délai de 20 ans si le condamné a été frappé par application du § 1er; de 10 ans s'il a été frappé par application du § 2 et de 5 ans s'il a été frappé par application du § 3.

La demande est adressée par lettre recommandée au Procureur du Roi du domicile ou de la résidence de l'intéressé et, si celui-ci n'a en Belgique ni domicile, ni résidence certaine, à celui de l'arrondissement de Bruxelles.

Le Procureur du Roi prend toutes informations qu'il juge nécessaires et porte la demande devant le tribunal de première instance.

dineerde wetten op de handelsvennootschappen, het beroep van wisselagent, wisselagent-correspondent of bankrevisor, het beroep van bankier, het ambt van zaakvoerder, beheerder, directeur of gevolmachtigde van een bank omschreven in het koninklijk besluit n° 185 van 9 juli 1935, de betrekking van aangestelde voor het beheer van in België gevestigde bedrijfszetels van vreemde banken als bedoeld in artikel 6 van het koninklijk besluit n° 185 van 9 juli 1935;

i) Het recht om in welke hoedanigheid ook deel te nemen aan het beheer, de zaakvoering of het bestuur van een beroepsvereniging of een vereniging zonder winstgevend doel;

j) Het recht om leider van een politieke vereniging te zijn.

» § 2. — Bij de vonnissen en arresten kan tegen degenen die wegens dezelfde misdrijven tot opsluiting of tot gewone hechtenis zijn veroordeeld voor tien tot twintig jaar vervallenverklaring worden uitgesproken van alle of van een deel van de rechten, in de vorige paragraaf genoemd.

» § 3. — Bij de vonnissen en arresten kan tegen degenen die wegens de bedoelde misdrijven tot een correctionele straf zijn veroordeeld, voor vijf jaar tot tien jaar dezelfde vervallenverklaring worden uitgesproken.

» § 4. — De tijd van de vervallenverklaringen, bij het vonnis of arrest van veroordeling bepaald, gaat in van de dag dat de veroordeelde zijn straf heeft ondergaan of dat zijn straf verjaard is.

Bovendien hebben de vervallenverklaringen hun gevolgen met ingang van de dag waarop de op tegenspraak of bij verstek gewezen veroordeling onherroepelijk is geworden.

» § 5. — De artikelen 6 en 7, 2° van het Kieswetboek zijn toepasselijk op hen die wegens de in dit artikel bedoelde misdrijven veroordeeld zijn.

» § 6. — De veroordeelden die vervallen zijn verklaard bij toepassing van de paragrafen 1, 2 en 3, kunnen echter herstel aanvragen in de rechten genoemd in e) tot i).

De aanvraag is alleen dan ontvankelijk wanneer de verzoeker zich niet in hechtenis bevindt tot uitvoering van de straf die de vervallenverklaring tengevolge heeft gehad en wanneer sinds de dag waarop de vervallenverklaring is ingegaan een termijn van twintig jaren verstreken is zo de veroordeelde vervallen is verklaard bij toepassing van paragraaf 1, van tien jaar zo hij vervallen is verklaard bij toepassing van paragraaf 2 en van vijf jaar zo hij vervallen is verklaard bij toepassing van § 3.

De aanvraag wordt bij een ter post aangetekende brief gezonden aan de Procureur des Konings van de woonplaats of de verblijfplaats van de betrokkene en, indien deze in België noch woonplaats noch bepaalde verblijfplaats heeft, aan de Procureur des Konings van het arrondissement Brussel.

De Procureur des Konings wint alle inlichtingen in die hij nodig oordeelt en brengt de aanvraag voor de rechtbank van eerste aanleg.

L'intéressé comparaît devant le tribunal siégeant en Chambre du conseil soit en personne, soit par un avoué ou par un avocat porteur des pièces, sur simple convocation lui adressée, sous pli recommandé à la poste, par le Procureur du Roi.

Cette convocation contient l'indication de la chambre du tribunal devant laquelle la demande sera portée et des jour et heure de la comparution. Il y aura au moins un délai de huit jours entre la notification et le jour de la comparution. La remise du pli recommandé à la poste vaut notification.

Si, sur la notification, l'intéressé ne comparaît pas, soit en personne, soit par avoué, soit par avocat porteur de pièces, le tribunal peut avant de statuer sur la demande, ajourner la cause en vue de permettre au ministère public de lui adresser une nouvelle convocation.

Le dossier du ministère public est déposé au greffe du tribunal huit jours au moins avant l'audience fixée. La procédure se poursuit à l'audience comme en matière correctionnelle.

Le jugement rendu sur la demande est sans appel.

Si la demande est rejetée en tout ou en partie, elle ne peut être renouvelée avant l'expiration de deux années depuis la date de la décision judiciaire.

» § 7. — La restitution des droits dont les condamnés avaient été déchus par application du présent article n'a d'effet que pour l'avenir. »

ART. 2.

L'article 123*septies* du Code Pénal est abrogé.

A l'article 123*nonies* du même Code les mots « et de l'article 123*septies* » sont supprimés.

ART. 3.

Il est inséré dans la loi du 27 mai 1870 contenant le Code pénal Militaire, un article 18*bis* disposant :

« L'article 123*sexies* du Code Pénal est applicable aux infractions prévues par les articles 17 et 18. »

ART. 4.

En ce qui concerne les déchéances de droits civils et politiques encourues pour faits commis entre le 26 août 1939 et le 15 juin 1949, la loi du 14 juin 1948, relative à l'épuration civique, modifiée par la loi du 29 février 1952, reste applicable sous les réserves ci-après :

§ 1er. — Il est mis fin aux déchéances de droits civils et politiques qui ont été encourues soit en vertu des alinéas 1 ou 2 de l'article premier de l'arrêté-loi du

De la betrokkene verschijnt voor de rechtbank in raadkamer, hetzij in persoon, hetzij bij pleitbezorger of bij een advocaat houder van de stukken, op eenvoudige oproeping die hem door de Procureur des Konings bij een ter post aangetekende brief wordt toegezonden.

Die oproeping vermeldt voor welke kamer van de rechtbank de aanvraag wordt gebracht, alsmede dag en uur van verschijning. Tussen de kennisgeving en de verschijndag moeten ten minste acht dagen verlopen. De afgifte van de ter post aangetekende brief geldt als kennisgeving.

Indien de betrokkene na de kennisgeving niet verschijnt, hetzij in persoon, hetzij bij pleitbezorger of bij een advocaat, houder van de stukken, kan de rechtbank, alvorens over de aanvraag uitspraak te doen, de zaak uitstellen om het openbaar Ministerie gelegenheid te geven hem een nieuwe oproeping te zenden.

Het dossier van het openbaar Ministerie wordt ten minste acht dagen voor de vastgestelde terechtzitting op de griffie van de rechtbank neergelegd. De rechtspleging wordt op de terechtzitting voortgezet zoals in correctionele zaken.

Het op de aanvraag gewezen vonnis is niet vatbaar voor hoger beroep.

Indien de aanvraag geheel of ten dele afgewezen wordt, kan zij niet worden hernieuwd voordat twee jaren zijn verstreken sedert de rechterlijke uitspraak.

» § 7. — Herstel in de rechten waarvan de veroordeelden bij toepassing van dit artikel vervallen waren verklaard, heeft slechts gevolgen voor de toekomst. »

ART. 2.

Het artikel 123*septies* van het Strafwetboek is opgeheven.

In het artikel 123*nonies* van het Strafwetboek worden de woorden « en van het artikel 123*septies* » weggelaten.

ART. 3.

In de wet van 27 mei 1870, houdende het Militair Strafwetboek, wordt een artikel 18*bis* ingelast luidend :

« Het artikel 123*sexies* van het Strafwetboek is toepasselijk op de misdrijven voorzien bij de artikelen 17 en 18 ». »

ART. 4.

Met betrekking tot de vervallenverklaring van burgerlijke en politieke rechten wegens feiten gepleegd tussen 26 augustus 1939 en 15 juni 1949, blijft de wet van 14 juni 1948 betreffende de epuratie inzake burgertrouw, gewijzigd bij de wet van 29 februari 1952 van toepassing, onder het volgende voorbehoud :

§ 1. — Er wordt een einde gemaakt aan de vervallenverklaringen van burgerlijke en politieke rechten, opgelegd hetzij krachtens artikel 1, eerste of tweede

19 septembre 1945 relatif à l'épuration civique, soit par une inscription sur les listes de l'Auditeur Militaire en vertu de cet arrêté-loi ou de la loi du 14 juin 1948, soit en vertu de l'article 7 de cet arrêté-loi ou de l'article 7, alinéa 1er de cette loi.

§ 2. — Il est mis fin aux déchéances des droits civils et politiques qui ont été encourues à la suite d'une condamnation correctionnelle, lorsque la peine d'emprisonnement ne dépasse pas trois ans.

§ 3. — Il est mis fin par arrêté du Ministre de la Justice aux déchéances des droits civils et politiques encourues à la suite d'une condamnation à une peine privative de liberté supérieure à trois ans et inférieure à dix ans lorsque les intéressés introduisent à cette fin une requête impliquant qu'ils entendent se conformer désormais loyalement aux lois du peuple belge.

Cette restitution se fait sans préjudice de l'application de l'article 6 du Code Electoral en ce qui concerne les condamnés à une peine criminelle.

§ 4. — Les condamnés à une peine privative de liberté de dix ans ou plus et ne dépassant pas vingt ans peuvent demander aux tribunaux la restitution totale ou partielle de leurs droits sans préjudice de l'application de l'article 6 du Code Electoral.

La demande n'est recevable que si le requérant n'est pas détenu en exécution de la peine qui entraîne la déchéance et si, depuis le jour où la déchéance a pris cours, il s'est écoulé un délai de cinq ans.

La procédure est celle du § 6 de l'article 123*sexies* du Code pénal.

§ 5. — Les condamnés à une peine dépassant vingt ans pourront demander aux tribunaux la restitution totale ou partielle des droits énumérés sous *e* à *i* du § 1er de l'article 123*sexies* du Code pénal s'ils ne sont pas détenus en exécution de la peine qui a entraîné la déchéance et si un délai de 20 ans s'est écoulé depuis le moment où la déchéance a pris cours.

La procédure est celle du § 6 de l'article 123*sexies* du Code Pénal.

§ 6. — Pour l'application des §§ 2, 3 et 4 sont assimilées aux peines qui y sont visées, les peines réduites au même taux par voie de grâce.

§ 7. — Les déchéances prévues aux littéras *e*, *f* et *g* de l'article 123*sexies* du Code pénal, telles qu'elles étaient libellées avant l'entrée en vigueur de la présente loi, ne sont maintenues que pour autant que la participation qui y est visée ait un caractère politique.

lid, van de besluitwet van 19 september 1945 betreffende de epuratie inzake burgertrouw, hetzij tengevolge van een inschrijving op de lijsten van de krijgsgerechtigde krachtens deze besluitwet of de wet van 14 juni 1948, hetzij krachtens artikel 7 van die besluitwet of artikel 7, eerste lid, van die wet.

§ 2. — Er wordt een einde gemaakt aan de vervallenverklaringen van burgerlijke en politieke rechten, opgelegd tengevolge van een correctionele veroordeling, wanneer de gevangenisstraf drie jaar niet te boven gaat.

§ 3. — Er wordt bij besluit van de Minister van Justitie een einde gemaakt aan de vervallenverklaringen van burgerlijke en politieke rechten, opgelegd ten gevolge van een veroordeling tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar en minder dan tien jaar wanneer de betrokkenen te dien einde een verzoekschrift indienen waaruit blijkt dat zij voornemens zijn voortaan de wetten van het Belgische volk getrouw te zullen nakomen.

Dit herstel wordt verleend onverminderd de toepassing van artikel 6 van het Kieswetboek ten opzichte van hen die tot een criminele straf zijn veroordeeld.

§ 4. — Veroordeelden tot een vrijheidsstraf van tien jaar of meer en niet boven twintig jaar kunnen aan de rechtbanken het volledig of gedeeltelijk herstel in hun rechten aanvragen, onverminderd de toepassing van artikel 6 van het Kieswetboek.

De aanvraag is alleen dan ontvankelijk wanneer de verzoeker zich niet in hechtenis bevindt tot uitvoering van de straf die de vervallenverklaring tengevolge heeft gehad en wanneer een termijn van vijf jaar verstreken is sinds de dag waarop de vervallenverklaring is ingegaan.

De rechtspleging is die van § 6 van artikel 123*sexies* van het Strafwetboek.

§ 5. — Veroordeelden tot een vrijheidsstraf van meer dan twintig jaar kunnen aan de rechtbanken het volledig of gedeeltelijk herstel aanvragen in hun rechten genoemd in artikel 123*sexies*, § 1, *e* tot *i*, van het Strafwetboek indien zij zich niet in hechtenis bevinden tot uitvoering van de straf die de vervallenverklaring tengevolge heeft gehad en indien een termijn van twintig jaren verstreken is sinds de dag waarop de vervallenverklaring is ingegaan.

De rechtspleging is die van § 6 van artikel 123*sexies* van het Strafwetboek.

§ 6. — Voor de toepassing van de paragrafen 2, 3 en 4 worden met de daarin bepaalde straffen gelijkgesteld de straffen die bij genademaatregel tot die strafmaat zijn verminderd.

§ 7. — De vervallenverklaringen bepaald in artikel 123*sexies* *e*, *f* en *g*, van het Strafwetboek, zoals zij voor de inwerkingtreding van deze wet waren gesteld, blijven alleen gehandhaafd voor zover de daarin bedoelde deelneming een politiek karakter heeft.

§ 8. — Les dispositions prévues par les paragraphes précédents font cesser pour l'avenir tous les effets de ces déchéances; toutefois, elles ne restituent aux intéressés ni les titres, grades, fonctions, emplois et offices publics dont ils ont été destitués, ni la qualité d'avocat, d'avocat stagiaire ou avocat honoraire dont ils ont été privés.

Donné à Bruxelles, le 1er juin 1961.

§ 8. — De bepalingen van de vorige paragrafen doen voor het toekomstende, alle gevolgen van deze verval-lenverklaringen ophouden; evenwel herstellen zij de betrokkenen niet in de titels, graden, openbare ambten, bedieningen en betrekkingen waaruit dezen zijn ont-zet, noch in de hoedanigheid van advocaat, advocaat-stagiaire of ereadvocaat die hun is ontnomen.

Gegeven te Brussel, 1 juni 1961.

BAUDOUIN.

Par le Roi :

Le Ministre de la Justice,

Van Koningswege :

De Minister van Justitie,

P. VERMEYLEN.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 29 mai 1961, d'une demande d'avis sur un projet de loi « relatif à l'épuration civique », a donné le 31 mai 1961 l'avis suivant :

Observations générales.

L'article 1er du projet attache à certaines condamnations la privation de certains droits.

L'article 10 de la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales signée à Rome le 4 novembre 1950 et approuvée par la loi belge du 13 mai 1955, après avoir consacré dans son alinéa 1er le principe du droit à la liberté d'expression, dispose cependant que l'exercice de ces libertés peut être soumis à des restrictions par le législateur lorsqu'elles constituent des mesures nécessaires, dans une société démocratique, à la sécurité nationale, à l'intégrité territoriale ou à la sûreté publique, à la défense de l'ordre et à la prévention du crime, à la protection de la santé et de la morale, à la protection de la réputation ou des droits d'autrui, pour empêcher la divulgation d'informations confidentielles ou pour garantir l'autorité et l'impartialité du pouvoir judiciaire.

Le projet atténue la rigueur des textes existants et invite par conséquent le législateur à constater que, dans l'état actuel, certaines restrictions à la liberté d'expression ont cessé d'être nécessaires. C'est au législateur belge qu'appartient aussi l'appréciation de l'opportunité du maintien des restrictions que le projet conserve et de leur caractère de nécessité par rapport aux fins reprises dans l'article 10, alinéa 2, de la Convention. La Cour de Cassation de Belgique s'est d'ailleurs prononcée en ce sens (arrêt du 26 novembre 1925, Pas. 1926, I, p. 77).

Sur le plan constitutionnel, en ce qui concerne les droits politiques et les droits qui touchent au libre exercice des professions, aucun problème ne se pose. En effet, ni les droits politiques, ni la liberté du commerce et de l'industrie ne figurent au nombre des droits que la Constitution entoure de garanties particulières. En revanche, la question de la constitutionnalité doit être examinée en ce qui concerne les droits qui procèdent de la liberté d'opinion : telles que la liberté de la presse, la liberté du culte, la liberté de l'enseignement.

On a soutenu que les libertés individuelles ne peuvent faire l'objet d'aucune mesure préventive, mais seulement d'une répression par les tribunaux des délits commis à l'occasion de leur exercice. Or, les déchéances permanentes de droits ne seraient selon cette thèse que des mesures préventives. Elles n'interviendraient pas à l'occasion d'un usage de la liberté constitutif d'une infraction, mais elles auraient pour effet d'empêcher l'usage, même inoffensif, de ces libertés en le réservant aux seuls citoyens que le pouvoir présume dignes de ce privilège. Dès lors, les différentes dispositions rappelées ci-dessus, — lettres c, d, e, f, g, i, j, du § 1er du projet — seraient contraires à la Constitution.

Toutefois, les dispositions reprises sous la lettre c ne seraient inconciliables avec l'article 17 de la Constitution que dans la mesure où elles étendraient la déchéance au personnel des établissements d'enseignement privé non subsidiés. Quant à la déchéance du droit d'être rémunéré par l'Etat en qualité de ministre du culte, elle se heurterait de surcroît à l'obligation déduite de l'article 117 de la Constitution, qui oblige l'Etat à prendre à sa charge les traitements et pensions des ministres du culte, tandis que l'article 16 interdit à l'Etat toute intervention dans la nomination de ceux-ci. La liberté du choix cesserait d'être respectée lorsque l'Etat s'arroge le droit de déterminer les

AVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 29e mei 1961 door de Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « betreffende de epuratie inzake burgertrouw », heeft de 31e mei 1961 het volgend advies gegeven :

Algemene opmerkingen.

Artikel 1 van het ontwerp verbindt aan bepaalde veroordelingen de beneming van bepaalde rechten.

Artikel 10 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950 te Rome, en goedgekeurd door de Belgische wet van 13 mei 1955, bepaalt, na in het eerste lid het beginsel van de vrijheid van meningsuiting te hebben gehuldigd, dat de uitoefening van deze vrijheden door de wetgever aan beperkingen kan worden onderworpen, wanneer dit maatregelen zijn « die in een democratische samenleving nodig zijn in het belang van 's Lands veiligheid, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen ».

Door het ontwerp wordt de strengheid van de bestaande teksten verzacht en wordt de wetgever gevraagd derhalve vast te stellen, dat in de huidige stand van zaken sommige beperkingen van de vrijheid van meningsuiting niet langer noodzakelijk zijn. Ook zal de Belgische wetgever dienen te oordelen over de opportuniteit, de beperkingen die het ontwerp nog inhoudt te handhaven, en zal hij de noodzaak ervan dienen te toetsen aan de doelstellingen van artikel 10, tweede lid, van het verdrag. Het Belgische Hof van Cassatie heeft overigens in die zin beslist (arrest van 26 november 1925, Pas. 1926, I, blz. 77).

Ter zake van de politieke rechten en de rechten die met de vrije uitoefening van een beroep verband houden, is er geen grondwettigheidsprobleem. De politieke rechten noch de vrijheid van handel en nijverheid komen voor onder de rechten waaraan de Grondwet bijzondere waarborgen verbindt. Een onderzoek naar de grondwettigheid is wel vereist voor de rechten die voortvloeien uit de vrijheid van mening, zoals de vrijheid van drukpers, de vrijheid van eredienst en de vrijheid van onderwijs.

Er is beweerd, dat de individuele vrijheden niet aan preventieve maatregelen kunnen worden onderworpen, maar dat er alleen sprake van kan zijn dat de rechtbanken wanbedrijven bestraffen, die bij de uitoefening van die vrijheden worden gepleegd. Permanente vervallenverklaringen van rechten zouden volgens die stelling slechts preventieve maatregelen zijn. Ze zouden niet worden opgelegd als van de vrijheid een zodanig gebruik wordt gemaakt dat er misdrijf is; zij zouden ertoe leiden, een zelfs onschuldig gebruik van die vrijheden te verhinderen, zodat de uitoefening van die vrijheden wordt weggelegd voor hen die dat voorrecht door de overheid waardig worden geacht. De hiervoren aangehaalde bepalingen — c, d, e, f, g, i, j van § 1 van het ontwerp — zouden dus in strijd zijn met de Grondwet.

De bepalingen onder c zouden echter met artikel 17 van de Grondwet alleen in zover onbestaanbaar zijn, als zij ook het personeel van niet gesubsidieerde private onderwijsinrichtingen in de vervallenverklaringen zouden betrekken. De vervallenverklaring van het recht, als bedienaar van de eredienst voor de Staat te worden bezoldigd, zou van haar kant bovendien in strijd komen met de uit artikel 117 van de Grondwet door de Staat afgeleide verplichting, de wedden en pensioenen van bedienaars van de eredienst te dragen, terwijl artikel 16 de Staat iedere bemoeiing in de benoeming van die bedienaars ontzegt. De vrije keuze zou niet langer gewaarborgd zijn als de Staat zich het recht toeëigende, te bepalen aan

conditions de morale ou de civisme que doivent remplir les ministres du culte pour bénéficier des droits constitutionnels inscrits dans l'article 117.

Il peut être répondu pertinemment à ces objections, tout d'abord que la Constitution a permis au législateur d'établir des peines privatives de liberté. La conséquence pratique de l'application de celles-ci est d'empêcher le condamné d'exprimer au dehors ses opinions ou se livrer publiquement à l'exercice des libertés individuelles, dans toute la mesure où ces manifestations seraient incompatibles avec les conditions de l'exécution dans l'établissement pénitentiaire de la peine légalement prononcée. Il peut être soutenu par analogie, que le condamné, qui bénéficie d'une mesure mettant fin à sa détention avant l'expiration de la durée de la peine telle qu'elle a été fixée par les tribunaux, puisse néanmoins demeurer soumis aux conséquences accessoires de la condamnation.

L'article 8 de la loi du 31 mai 1888 établissant la libération conditionnelle a précisé d'ailleurs que la libération pourrait être soumise à certaines conditions et que les libérés conditionnels seraient placés sous surveillance : elle a ainsi consacré le principe que la cessation de la détention au sens strict n'entraînait pas le retour du condamné à une vie sociale normale dans toute l'acceptation du terme.

Il est donc permis au législateur d'organiser la cessation de la détention sans supprimer les atteintes apportées à l'exercice des libertés d'expression, atteintes qui auraient subsisté si le condamné avait intégralement accompli sa peine.

Dans la mesure où la déchéance peut se prolonger au delà du terme de la peine prononcée par le juge, l'assimilation légale de cette déchéance à une peine modifierait la portée des objections d'ordre constitutionnel qui ont été faites à un régime que le législateur a d'ailleurs formellement admis et maintenu selon les dispositions en vigueur.

Le bref délai dont le Conseil d'Etat a disposé pour l'étude de cet important projet ne lui a point permis de développer plus amplement l'étude des problèmes qu'il pose et des solutions constructives que ceux-ci sont susceptibles de comporter.

Analyse de l'article 1er.

Le projet dont le Conseil d'Etat vient d'être saisi, a un double objet : il tend en premier lieu à régler, pour l'avenir, la question des déchéances spéciales qui seront prononcées à charge des auteurs de crimes ou de délits commis en temps de guerre contre la sûreté extérieure de l'Etat et d'infractions aux articles 17 et 18 du Code pénal militaire. Le projet tend ensuite à régler le sort des déchéances prononcées à charge de ceux qui, entre le 26 août 1939 et le 15 juin 1949, se sont rendus coupables des crimes et délits susdits.

Dans sa rédaction nouvelle, l'article 123 sexies nouveau, § 1er, n'attache plus la déchéance à perpétuité qu'à la peine de mort, aux travaux forcés, à la détention perpétuelle et à la détention extraordinaire (articles 12 et 16 du Code pénal).

Les droits prévus sous les lettres a, b, c et d, du texte en projet sont, à l'exception des droits de vote et d'élection qui figurent dans le texte en vigueur sous la lettre a, les mêmes que ceux qui sont énumérés à l'article 123 sexies actuel. Il en est ainsi encore pour les droits repris sous les lettres e, f et g, avec cette différence que les intéressés ne seront déchus des droits qui y sont mentionnés que dans la mesure où l'exercice de ces droits aurait un caractère politique.

Aux termes des §§ 2 et 3, les déchéances pourront être prononcées pour une durée variant entre dix ou vingt ans, à charge de ceux qui ont encouru une condamnation à la réclusion (article 13 du Code pénal) ou la détention ordinaire (article 16 du Code pénal), et pour une durée de cinq à dix ans en cas de condamnation correctionnelle.

velke voorwaarden inzake zedelijk gedrag en burgertrouw de bedienaars van de eredienst moeten voldoen, willen zij de in artikel 117 van de Grondwet neergelegde rechten kunnen genieten.

Allereerst kan op goede gronden tegen die bezwaren worden aangevoerd, dat de Grondwet de wetgever heeft toegestaan, vrijheidsstraffen te stellen. Praktisch brengt de toepassing van zulke straffen mede, dat een veroordeelde zijn opinies niet meer naar buiten uit te kennen mag geven en de individuele vrijheden niet meer in het openbaar mag beoefenen, in de volle mate waarin zulke uiting of beoefening onverenigbaar zou zijn met de voorwaarden waaronder de wettelijk opgelegde straf in de strafinrichting ten uitvoer wordt gelegd. Bij analogie kan worden betoogd, dat de veroordeelde die het voordeel geniet van een maatregel waarbij aan zijn hechtenis een einde wordt gemaakt vóór het verstrijken van de straftijd zoals de rechtbank die heeft bepaald, niettemin de bij de veroordeling komende gevolgen zou moeten blijven dragen.

Artikel 8 van de wet van 31 mei 1888 tot invoering van de voorwaardelijke invrijheidstelling heeft trouwens duidelijk bepaald, dat aan de invrijheidstelling voorwaarden konden worden verbonden en dat voorwaardelijk in vrijheid gestelden onder toezicht zouden worden geplaatst : daarmede heeft zij het beginsel gehuldigd, dat het einde van de eigenlijke hechtenis voor de veroordeelde niet betekent dat hij terugkeert tot een normaal leven in de maatschappij in de volle betekenis van het woord.

De wetgever mag dus het einde van de hechtenis regelen zonder de beperkingen op de uitoefening van de vrijheid van meningsuiting weg te nemen, die zouden zijn blijven bestaan indien de veroordeelde zijn straf volledig ondergaan had.

In zover de vervallenverklaring langer kan duren dan de door de rechter toegemeten straftijd, zou de wettelijke gelijkstelling van die vervallenverklaring met een straf de strekking wijzigen van de grondwettigheidsbezwaren die werden aangevoerd tegen een regeling, welke de wetgever overigens stellig heeft aanvaard en overeenkomstig de geldende bepalingen in stand heeft gehouden.

In de korte tijd waarover de Raad van State voor het onderzoek van dit belangrijk ontwerp heeft beschikt, is het hem niet mogelijk geweest een grondiger studie te wijden aan de problemen die het stelt en aan mogelijke constructieve oplossingen.

Ontleding van artikel 1.

Het aan de Raad van State voorgelegde ontwerp heeft een tweeledig doel : in de eerste plaats voor de toekomst voorzieningen te treffen ter zake van de bijzondere vervallenverklaringen welke zullen worden uitgesproken ten laste van hen die in oorlogstijd misdaden of wanbedrijven tegen de veiligheid van de Staat hebben gepleegd of die de artikelen 17 of 18 van het Militair Strafwetboek hebben overtreden; in de tweede plaats een regeling te treffen ter zake de vervallenverklaringen, welke zijn uitgesproken ten laste van hen die zich tussen 26 augustus 1939 en 15 juni 1949 aan de hiervoren genoemde misdaden of wanbedrijven schuldig hebben gemaakt.

De nieuwe tekst van artikel 123 sexies, § 1, verbindt de levenslange vervallenverklaring alleen nog aan de doodstraf, aan dwangarbeid, aan levenslange hechtenis en aan buitengewone hechtenis (de artikelen 12 en 16 van het Strafwetboek).

De rechten genoemd onder a, b, c en d van de ontwerp tekst zijn die van het huidige artikel 123 sexies, met uitzondering van het recht om te stemmen en het recht om te kiezen, die in de thans geldende tekst onder a zijn vermeld. Dit is ook het geval voor de rechten vermeld onder e, f en g, met dit verschil dat de betrokkenen daarvan slechts vervallen worden verklaard voor zover de uitoefening ervan een politiek karakter heeft.

Luidens de paragrafen 2 en 3 zullen de vervallenverklaringen kunnen worden uitgesproken voor een duur die schommelt tussen tien en twintig jaar tegen hen die tot opsluiting (artikel 13 van het Strafwetboek) of tot de gewone hechtenis (artikel 16 van het Strafwetboek) zijn veroordeeld, en voor een duur van vijf tot tien jaar in geval van correctionele veroordeling.

Le § 4 précise que la durée des déchéances ne courra que du jour où le condamné a subi ou prescrit sa peine, et que la déchéance produit ses effets à compter du jour où la condamnation contradictoire ou par défaut sera devenue irrévocable.

Le § 5 règle la procédure à suivre par les intéressés en vue de recouvrer certains des droits dont ils ont été privés.

Le § 6 règle dans le temps les effets de la durée des déchéances.

Le § 7 concerne les droits de vote et d'élection; il précise que les articles 6 et 7 du Code électoral sont applicables du chef des infractions visées à l'article 123 sexies.

Observations relatives à l'article 1er.

I. Dans le système actuel des articles 123 sexies et 123 septies, les déchéances prévues au premier de ces articles sont encourues de plein droit lorsqu'il s'agit d'une condamnation criminelle de plus de cinq ans; elles sont facultatives dans les autres cas. Il en résulte que dans les cas prévus à l'article 123 sexies, les déchéances ne doivent pas être prononcées, alors que dans les cas d'application de l'article 123 septies, elles doivent être prononcées par le juge.

Selon l'article 123 sexies, § 1er, nouveau, le juge aura désormais l'obligation de prononcer les déchéances bien que celles-ci soient obligatoirement encourues. L'exposé des motifs ne contient pas la justification de cette modification.

II. En vertu de l'article 123 sexies actuel, repris sur ce point par le projet, les déchéances sont encourues à la suite de certaines condamnations pour des infractions prévues soit au Code pénal, soit au Code pénal militaire. Il ne s'indiquait pas que certaines conséquences de condamnations prononcées en vertu d'une loi spéciale, le Code pénal militaire, fussent énoncées dans une disposition du Code pénal, qui n'est, en principe, relative qu'aux infractions prévues dans le chapitre où elle figure. En effet, seules les dispositions du livre 1er du Code pénal ont une portée générale.

En conséquence, il serait préférable que la mention des articles 17 et 18 du Code pénal militaire soit omise dans l'article 123 sexies en projet et qu'elle soit remplacée par une disposition nouvelle à insérer dans le Code pénal militaire, par exemple sous forme d'un article 18bis qui rendrait l'article 123 sexies du Code pénal applicable dans le cas de condamnation du chef d'infraction aux articles 17 et 18.

D'autre part, dans le système du projet, la peine de la détention n'entraîne obligatoirement les déchéances prévues par l'article 123 sexies que s'il s'agit de la détention perpétuelle ou de la détention extraordinaire laquelle, en vertu de l'article 16 du Code pénal, a toujours une durée de quinze à vingt ans. Dans ces conditions, la mention de l'article 18 du Code pénal militaire, qui ne prévoit qu'une détention de dix à quinze ans, ne se conçoit pas.

III. La mention dans l'article 123 sexies, des droits énumérés à l'article 31 du Code pénal, entraîne des conséquences contradictoires. En effet, l'interdiction de certains droits, prévue à l'article 31, est une peine accessoire qui, selon les cas, doit (article 31) ou peut (articles 32 et 33) être prononcée par le juge en même temps qu'il prononce une peine principale.

Au contraire, les déchéances prévues par l'article 123 sexies sont des mesures qui sont la conséquence de certaines condamnations, mais ne sont pas des peines. Il en résulte que, lorsque la peine principale entraîne à la fois l'application de l'article 31 et celle de l'article 123 sexies, la privation des droits énumérés au dit article 31 constitue en même temps une peine et une mesure qui n'est point tenue pour telle. En tant que peine, elle peut être remise par la voie de la grâce. En tant que mesure de sûreté, cette voie ne lui est pas ouverte. Ce système manque de cohérence.

Paragraaf 4 bepaalt, dat de vervallenverklaring eerst ingaat de dag dat de veroordeelde zijn straf heeft ondergaan of dat deze straf verjaard is, en dat zij gevolgen heeft met ingang van de dag waarop de op tegenspraak of bij verstek uitgesproken veroordeling onherroepelijk is geworden.

Paragraaf 5 regelt de procedure die de betrokkenen moeten volgen, willen zij bepaalde ontnomen rechten herkrijgen.

Paragraaf 6 regelt in de tijd de gevolgen van de duur der vervallenverklaringen.

Paragraaf 7 betreft het recht om te stemmen en het recht om te kiezen; het zegt met name dat de artikelen 6 en 7 van het Kieswetboek toepassing vinden op de in artikel 123 sexies genoemde misdrijven.

Opmerkingen bij artikel 1.

1. In het huidige systeem van de artikelen 123 sexies en 123 septies ontstaan de in het eerste artikel bepaalde vervallenverklaringen van rechtswege bij veroordeling tot een criminele straf van meer dan vijf jaar; in de overige gevallen zijn zij facultatief. In de gevallen bedoeld onder artikel 123 sexies hoeft de vervallenverklaring dus niet te worden uitgesproken; in de gevallen bedoeld onder artikel 123 septies moet de rechter ze uitspreken.

Volgens het nieuwe 123 sexies, § 1, zal de rechter voortaan zelfs de verplicht opgelegde vervallenverklaring moeten uitspreken. De memorie van toelichting geeft voor deze wijziging geen verklaring op.

**

2. Krachtens het huidige artikel 123 sexies, dat op dit punt door het ontwerp wordt gevolgd, wordt de vervallenverklaring opgelegd ten gevolge van bepaalde veroordelingen wegens misdrijven die hetzij in het Strafwetboek, hetzij in het Militair Strafwetboek zijn omschreven. Het was niet geraden bepaalde gevolgen van veroordelingen die krachtens een bijzondere wet, namelijk het Militair Strafwetboek, zijn uitgesproken, op te nemen in een bepaling van het Strafwetboek die in beginsel alleen slaat op misdrijven als omschreven in het hoofdstuk waarin de bepaling voorkomt. Alleen de bepalingen van boek I van het Strafwetboek immers hebben een algemene strekking.

Het zou dan ook de voorkeur verdienen, de artikelen 17 en 18 van het Militair Strafwetboek niet in het nieuwe artikel 123 sexies te vermelden en in de plaats daarvan een nieuwe bepaling op te nemen in het Militair Strafwetboek, bijvoorbeeld in de vorm van een artikel 18bis, dat artikel 123 sexies van het Strafwetboek toepasselijk zou verklaren in geval van veroordeling wegens overtreding van de artikelen 17 en 18.

Hechtenis anderzijds leidt in de door het ontwerp voorgestelde regeling alleen dan verplicht tot de in artikel 123 sexies bepaalde vervallenverklaringen, als het een levenslange hechtenis is, dan wel een buitengewone, die dan krachtens artikel 16 van het Strafwetboek altijd voor vijftien tot twintig jaar wordt uitgesproken. Het gaat dus niet op, melding te maken van artikel 18 van het Militair Strafwetboek, dat slechts een hechtenisstraf van tien tot vijftien jaar stelt.

3. Het feit dat artikel 123 sexies de in artikel 31 van het Strafwetboek genoemde rechten vermeldt, leidt tot tegenstrijdige gevolgen. De in artikel 31 bepaalde ontzetting uit sommige rechten is immers een bijkomende straf, die door de rechter moet (artikel 31) of kan (artikelen 32 en 33) worden uitgesproken samen met de hoofdstraf.

De in artikel 123 sexies bepaalde vervallenverklaringen daarentegen zijn maatregelen die het gevolg van veroordelingen, maar geen straffen zijn. Wanneer dus de hoofdstraf leidt tot toepassing en van artikel 31 en van artikel 123 sexies, is de benaming van de in artikel 31 genoemde rechten tegelijk een straf en een maatregel die niet wordt geacht een straf te zijn. Als straf kan zij door genadeverlening worden kwijtgescholden, als veiligheidsmaatregel kan zij dit niet. Het mangelt dit systeem aan samenhang.

Pour mettre fin à ce régime, deux méthodes sont possibles :

L'on pourrait donner à la privation des droits prévus à l'article 31, le caractère d'une peine; dans cette hypothèse, le a de l'article 123 sexies en projet devrait être supprimé et la mention de la détention à perpétuité et de la détention extraordinaire pourrait être introduite dans l'article 31. Cette modification de l'article 31 entraînerait celle de l'article 32 du Code pénal. De telles modifications dépasseraient évidemment la portée du projet parce qu'elles affecteraient toutes les condamnations à la détention à perpétuité et à la détention extraordinaire, quelle que soit l'infraction commise.

Inversement, l'on pourrait exclure du champ d'application de l'article 31, les déchéances des droits énumérés à cet article, lorsque la condamnation est prononcée pour des infractions prévues à l'article 123 sexies. Dans ce cas, ces déchéances en vertu de l'article 123 sexies seraient toujours des mesures d'ordre civil ou politique, sans jamais revêtir le caractère de peine, dès lors que l'infraction réprimée est de celles qui prévoit cet article. Dans ce système, l'article 31 du Code pénal devrait être modifié par l'insertion d'une réserve quant à l'application de l'article 123 sexies. En outre, le Code pénal militaire devrait être complété afin d'y prévoir l'application de l'article 123 sexies en cas de condamnation sur base non seulement des articles 17 et 18, mais également des articles 15 et 16.

IV. L'article 123 sexies, a) actuel déchoit à perpétuité et de plein droit des droits de vote et d'élection tout condamné à une peine supérieure à cinq années.

D'autre part, l'article 6 du Code électoral dispose que « sont définitivement exclus de l'électorat et ne peuvent être admis au vote... ceux qui ont été condamnés à une peine criminelle ». L'article 7, 2°, prévoit que sont frappés de la suspension des droits électoraux et ne peuvent être admis au vote pendant la durée de l'incapacité, ceux qui ont été condamnés à une peine d'emprisonnement de huit jours au moins du chef de ... l'une des infractions prévues ... au chapitre II du titre Ier du livre II du Code pénal (des crimes et délits contre la sûreté extérieure de l'Etat).

Ainsi que la Cour de cassation l'a constaté dans ses arrêts des 4 et 11 juillet 1949, cet article 7, 2°, a été abrogé en ce qui concerne les condamnations correctionnelles pour atteinte à la sûreté extérieure de l'Etat par l'article 10 de l'arrêté-loi du 19 septembre 1945, article actuellement remplacé par l'article 5 de la loi du 29 février 1952. Il en résulte que, par application de la disposition actuelle de l'article 123 sexies, a) la déchéance du droit de vote et d'élection n'a lieu de plein droit qu'à charge du condamné « à une peine criminelle dépassant une privation de liberté de cinq ans ».

Par application de cet article, les condamnés à une peine inférieure à cinq ans ne sont pas de plein droit frappés de cette déchéance; ils pourraient aussi ne point l'encourir puisque l'article 123 septies confère aux cours et tribunaux la simple faculté « de déchoir » de tout ou partie des droits énoncés à l'article 123 sexies les condamnés à une peine correctionnelle ou à une peine criminelle dont la durée ne dépasse pas cinq ans. Le projet entend remédier à cette restriction illogique en omettant à l'article 123 sexies, a) parmi les déchéances, la déchéance du droit de vote et d'élection, et en prévoyant que les articles 6 et 7 du Code électoral sont désormais applicables aux condamnés du chef des infractions prévues à cet article.

V. Le § 5 énonce la possibilité pour les condamnés d'être relevés de certaines des déchéances qu'ils auront encourues et règle la procédure qui sera utilisée :

1° Les alinéas 1er et 2 pourraient être fusionnés et rédigés comme suit :

« Le condamné frappé par application des §§ 1er, 2 ou 3, peut demander à être relevé des déchéances prévues au § 1er,

Om dit te verhelpen, zijn er twee mogelijkheden :

De beneming van de in artikel 31 bepaalde rechten kan het karakter krijgen van een straf; in dat geval dient de tekst onder a van het voorgestelde artikel 123 sexies te vervallen en kan de vermelding van de levenslange en van de buitengewone hechtenis in artikel 31 worden ingevoegd. Deze wijziging van artikel 31 zou wijziging van artikel 32 van het Strafwetboek noodzakelijk maken, maar die wijzigingen zouden vanzelfsprekend buiten het bestek van het ontwerp vallen, want zij zouden gelden voor alle veroordelingen tot levenslange of buitengewone hechtenis, ongeacht het gepleegde misdrijf.

Andersom zou de vervallenverklaring van de in artikel 31 opgesomde rechten uit het toepassingsgebied van dat artikel kunnen worden geweerd, wanneer de veroordeling is uitgesproken wegens misdrijven als omschreven in artikel 123 sexies. In dat geval zouden vervallenverklaringen op grond van artikel 123 sexies steeds burgerlijke of politieke maatregelen zijn, zonder ooit als straffen te kunnen worden aangemerkt, als het gestrafte misdrijf eenmaal behoort tot die welke in genoemd artikel zijn omschreven. Dit systeem veronderstelt dat artikel 31 van het Strafwetboek wordt gewijzigd, namelijk dat daar een voorbehoud betreffende de toepassing van artikel 123 sexies wordt ingevoegd. Het Militair Strafwetboek van zijn kant ware dan aan te vullen met de bepaling, dat artikel 123 sexies wordt toegepast bij veroordeling op grond niet alleen van de artikelen 17 en 18, maar ook van de artikelen 15 en 16.

IV. Het huidige artikel 123sexies, a) verklaart van rechtswege levenslang vervallen van het recht om te stemmen en te kiezen, ieder die veroordeeld is tot een straf van meer dan vijf jaar.

Artikel 6 van het Kieswetboek van zijn kant zegt, dat « bepaald van het kiesrecht zijn uitgesloten en niet tot de stemming mogen worden toegelaten ... zij die tot een criminele straf werden veroordeeld ». Artikel 7, 2°, bepaalt, dat « met kiesrechttopschorsing worden gestraft en niet tot de stemming mogen worden toegelaten zolang de onbevoegdheid duurt, zij die met een gevangenisstraf van ten minste acht dagen werden gestraft wegens een der inbreuken voorzien ... in hoofdstuk II, titel I, boek II, van het Strafwetboek » (misdaden en wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat).

Zoals het Hof van Cassatie in zijn arresten van 4 en 11 juli 1949 heeft gesteld, is dit artikel 7, 2°, ter zake van correctionele veroordelingen wegens misdrijf tegen de uitwendige veiligheid van de Staat, opgeheven door artikel 10 van de besluitwet van 19 september 1945, thans vervangen door artikel 5 van de wet van 29 februari 1952. Vervallenverklaring van het recht om te stemmen en te kiezen heeft dus, bij toepassing van het huidige artikel 123sexies, van rechtswege alleen plaats ten laste van een veroordeelde « tot een criminele straf van meer dan vijf jaar vrijheidsbeneming ».

Bij toepassing van dit artikel wordt die vervallenverklaring niet van rechtswege opgelegd aan hen die tot minder dan vijf jaar zijn veroordeeld; het kan ook zijn dat zij die niet oplopen, want artikel 123septies geeft de hoven en rechtbanken alleen maar de mogelijkheid, van de onder artikel 123sexies genoemde rechten geheel of ten dele vervallen te verklaren : de veroordeelden tot een correctionele straf of tot een criminele straf van ten hoogste vijf jaar. Het ontwerp bedoelt die onlogische beperking weg te nemen door uit artikel 123sexies, a) de vervallenverklaring van het recht om te stemmen en om te kiezen te schrappen, en ook door te bepalen dat de artikelen 6 en 7 van het Kieswetboek voortaan toepassing vinden op hen die wegens de in artikel 123sexies omschreven misdrijven veroordeeld zijn.

V. Paragraaf 5 stelt, dat veroordeelden van bepaalde opgelegde vervallenverklaringen ontheven kunnen worden en regelt de daarbij te volgen procedure.

1° Het eerste en het tweede lid kunnen als volgt tot één alinea worden verwerkt :

« Degene die bij toepassing van de paragrafen 1, 2 of 3 is veroordeeld, kan vragen, van de in paragraaf 1, e tot i,

e à i, lorsqu'il n'est pas détenu en exécution de la condamnation qui les a entraînées, si depuis le jour où la déchéance a pris cours, il s'est écoulé une période de vingt, de dix ou de cinq ans, selon que la déchéance a été encourue par application du § 1er, du § 2 ou du § 3 ».

Il faut observer que l'expression « le jour où la déchéance a pris cours » est ambiguë. Est-ce le jour où la condamnation est devenue irrévocable ou le jour où la peine a été exécutée ou prescrite ?

2° A l'alinéa 4, le texte porte « tribunal de première instance », qui est l'expression correcte. Aux alinéas 5 et 6, il emploie la dénomination de « tribunal civil » qui est reprise de la loi du 14 juin 1948, modifiée par la loi du 29 février 1952, mais qui n'est pas la dénomination exacte. Le projet veut-il faire allusion à une « chambre civile du tribunal de première instance, siégeant en chambre du conseil » ? Le texte devrait le préciser.

Aux termes de l'alinéa 5, l'intéressé comparait en chambre du conseil; suivant la phrase finale de l'alinéa 7, « la procédure se poursuit à l'audience comme en matière correctionnelle ».

On peut se demander quelle partie de la procédure se déroulera en chambre du conseil et quels sont les points qui seraient examinés en audience publique.

Le texte devrait être précisé à cet égard.

D'autre part, les deux dernières phrases de l'alinéa 7, qui semblent être communes aux procédures contradictoires et par défaut, devraient former un alinéa séparé.

Enfin, ne faut-il pas, le cas échéant, prévoir que le jugement à intervenir ne sera pas susceptible non seulement d'appel, mais encore d'opposition ?

VI. Le § 6 énonce deux ordres de dispositions :

1° si l'intéressé est relevé des déchéances qu'il a encourues, cette restitution n'a d'effet que pour l'avenir;

2° la restitution des droits dont le condamné avait été déchu ne constitue pas le retour au « statu quo ante ». La rédaction de ce paragraphe est incorrecte; ce ne sont pas « les dispositions prévues par les paragraphes précédents » qui font cesser les effets des déchéances encourues, mais bien le fait que le condamné en aura été relevé, conformément au § 5; parmi les droits dont les condamnés ont été déchus et qu'ils peuvent recouvrer, c'est-à-dire les droits énumérés sous e à i, ne figurent pas les titres, grades, fonctions, emplois ou offices publics, ni la qualité d'avocat, d'avocat honoraire ou d'avocat stagiaire.

Le Conseil d'Etat propose pour le § 6 la rédaction suivante :

« § 6. La restitution des droits dont le condamné avait été déchu par application du présent article n'a d'effet que pour l'avenir. Elle ne lui rend pas les fonctions ou emplois dont il avait été privé et ne le rétablit pas dans la profession dont il a été exclu ».

Observations de forme et de concordance en ce qui concerne l'article 1er.

1° Il est de mauvaise technique législative de remplacer deux articles d'une loi ou d'un Code par un seul article nouveau. Mieux vaut remplacer le premier de ces articles et abroger le second.

Le Conseil d'Etat estime que l'article 1er du projet devrait être remplacé par trois articles : le premier, remplaçant l'article 123 sexies du Code pénal; le second abrogeant l'article 123 septies et apportant à l'article 123 nonies les modifications que postule cette abrogation; le troisième concernant la modification à apporter au Code pénal militaire.

2° L'article 123 sexies en projet doit être divisé en « § » et non en « par » et l'énumération contenue dans le § 1er doit se faire par 1°, 2°, 3°, etc. et non par a, b, c, etc.

genoomde vervallenverklaringen te worden ontheven indien hij zich niet in hechtenis bevindt ingevolge de tenuitvoerlegging van de veroordeling die tot de vervallenverklaringen heeft geleid, indien sedert de dag waarop de vervallenverklaring is ingegaan, een termijn van twintig, tien of vijf jaar is verstreken, naargelang ze bij toepassing van paragraaf 1, van paragraaf 2 dan wel van paragraaf 3 is opgelegd. »

De formule « de dag waarop de vervallenverklaring is ingegaan » is dubbelzinnig. Is dit de dag waarop de veroordeling onherroepelijk is geworden dan wel de dag waarop de straf ten uitvoer gelegd of verjaard is ?

2° Het vierde lid gebruikt het correcte « rechtbank van eerste aanleg »; het vijfde en het zesde lid gebruiken de onnauwkeurige benaming « burgerlijke rechtbank », die ontleend is aan de wet van 14 juni 1948, gewijzigd bij de wet van 29 februari 1952. Bedoelt het ontwerp niet een « burgerlijke kamer van de rechtbank van eerste aanleg, in raadkamer zitting houdend » ? De tekst moet het duidelijk zeggen.

Luidens het vijfde lid verschijnt de betrokkene voor de raadkamer en volgens de slotzin van het zevende lid wordt de « rechtspleging op de terechtzitting voortgezet zoals in correctionele zaken ».

De vraag is welk gedeelte van de rechtspleging voor de raadkamer komt en welke punten in openbare terechtzitting worden behandeld.

Verduidelijking is ook hier nodig.

De laatste twee volzinnen van het zevende lid, die voor beide procedures, op tegenspraak en bij verstek, schijnen te gelden, zouden een afzonderlijke alinea moeten vormen.

Moet eventueel ook niet worden bepaald, dat het te wijzen vonnis evenmin voor verzet als voor hoger beroep vatbaar zal zijn ?

VI. Paragraaf 6 bevat twee soorten van bepalingen :

1° herstel van vervallen verklaarde rechten geldt alleen voor de toekomst;

2° herstel in de vervallen verklaarde rechten is geen terugkeer tot de « status quo ante ». Deze paragraaf is niet correct gesteld : niet « de bepalingen van de vorige paragrafen » doen de gevolgen van de vervallenverklaringen ophouden, wel het feit dat de veroordeelde daarvan overeenkomstig paragraaf 5 is ontheven; onder de rechten waarvan de veroordeelden vervallen zijn verklaard en die zij kunnen herkrijgen, namelijk de rechten genoemd onder e tot i, komen niet voor de titels of graden, de openbare ambten, bedieningen en betrekkingen, noch de hoedanigheid van advocaat, advocaat-stagiair of credadvokaat.

Voor paragraaf 6 beveelt de Raad van State de volgende tekst aan :

« § 6. Herstel in de rechten waarvan de veroordeelde bij toepassing van dit artikel vervallen was verklaard, heeft slechts gevolgen voor de toekomst. Het geeft hem de hem ontnomen ambten of bedieningen niet terug en plaatst hem niet opnieuw in het beroep waaruit hij was uitgesloten. »

Opmerkingen over vorm en overeenstemming in artikel 1.

1° Uit een oogpunt van wetgevingstechniek is het verkeerd, twee artikelen van een wet of wetboek door één nieuw artikel te vervangen. Beter kan het eerste van die artikelen worden vervangen, het tweede opgeheven.

Naar 's Raads oordeel zou artikel 1 door drie artikelen moeten worden vervangen : een eerste tot vervanging van artikel 123sexies van het Strafwetboek; het tweede om artikel 123septies op te heffen en in artikel 123nonies de daardoor noodzakelijk geworden wijzigingen aan te brengen; het derde tot wijziging van het Militair Strafwetboek.

2° Het ontwerp-artikel 123 sexies verdeelt men in « § » en niet in « par », zoals de Franse tekst doet : verder worde § 1 dan onderverdeeld, niet in a, b, c ... maar in 1°, 2°, 3°, enz...

3° Au début de l'article 123 sexies nouveau, la référence au chapitre II du livre Ier du Code pénal est inexacte; il faut lire : « Chapitre II du titre Ier du livre II du Code pénal ».

4° Le § 7 actuel relatif aux articles 6 et 7 du Code électoral trouverait mieux sa place entre les §§ 4 et 5; il faut en outre préciser qu'il s'agit de l'article 7, 2°, du Code électoral.

Observations relatives à l'article 2 du projet.

L'article 2 du projet concerne les déchéances des droits civils et politiques encourues pour des faits commis entre le 26 août 1939 et le 15 juin 1949.

La loi du 14 juin 1948 relative à l'épuration civique, modifiée par la loi du 29 février 1952, reste applicable sous les réserves suivantes :

Aux termes du § 1er, il est mis fin :

a) aux déchéances encourues de plein droit, en vertu de l'article 1er de l'arrêté-loi du 19 septembre 1945;

b) aux déchéances qui frappent des personnes qui, tout en n'ayant pas fait l'objet d'une condamnation entraînant l'interdiction des droits prévus à l'article 123 sexies, furent inscrites sur des listes dressées par les auditeurs militaires (article 4 de l'arrêté-loi du 19 septembre 1945; article 4 de la loi du 14 juin 1948);

c) aux déchéances frappant des personnes prévenues d'une infraction contre la sûreté extérieure de l'Etat, qui, tout en ayant bénéficié d'un acquittement, ont, par application de l'article 7 de l'arrêté-loi de 1945 ou de l'article 7 de la loi de 1948, été déchues de certains droits.

Les §§ 2, 3, 4 et 5 règlent la levée des déchéances encourues à la suite des condamnations prononcées du chef des infractions prévues par l'article 123 sexies.

Il est mis fin à ces déchéances :

a) de plein droit, lorsque la peine d'emprisonnement ne dépasse pas trois ans;

b) par arrêté du Ministre de la Justice, sur requête des intéressés, lorsque la peine encourue est de trois à dix ans;

c) par une décision du tribunal :

1. lorsque la peine est de dix à vingt ans et lorsque le requérant n'est pas détenu, ou si, depuis le jour où la déchéance a pris cours, il s'est écoulé un délai de cinq ans;

2. lorsque la peine dépasse vingt ans, que le requérant n'est pas détenu ou si un délai de vingt ans s'est écoulé depuis le moment où la déchéance a pris cours; le recouvrement ne peut être demandé que pour les droits énumérés sous e à i de l'article 123 sexies.

Aux termes du § 7, la déchéance des droits énumérés sous e, f et g de l'article 123 sexies, n'est maintenue que pour autant que la participation à certaines activités ait un caractère politique.

Comme il a été exposé plus haut, la mention des droits énumérés à l'article 31 du Code pénal dans l'article 123 sexies actuel, confère à la privation de certains droits, à la fois un caractère de peine et un caractère de mesure non pénale. En tant que mesure non pénale, il y sera mis fin dans les conditions et selon les modalités prévues au projet. En sera-t-il de même de la privation de certains de ces mêmes droits, en tant que cette privation constitue la peine de l'interdiction prononcée en vertu des articles 31, 32 ou 33 du Code pénal ?

Si telle n'est pas l'intention du Gouvernement, il serait utile que le texte soit précisé sur ce point, ou que l'exposé des motifs attire l'attention du Parlement sur le fait que ceux des droits dont les intéressés ont été déchus en vertu de l'article 123 sexies ou septies en même temps qu'à l'interdiction desquels ils ont été condamnés en vertu des articles 31, 32 ou 33 du Code pénal, ne leur sont pas restitués en vertu de l'article 2 du projet.

3° Vooraan in het nieuwe artikel 123 sexies verwijze men niet naar hoofdstuk II, boek I, van het Strafwetboek, wel naar « hoofdstuk II van titel I van boek II van het Strafwetboek ».

4° De huidige § 7 betreffende de artikelen 6 en 7 van het Kieswetboek ware beter op haar plaats tussen de paragrafen 4 en 5; men preciserde trouwens dat het om artikel 7, 2°, van het Kieswetboek gaat.

Opmerkingen bij artikel 2 van het ontwerp.

Artikel 2 van het ontwerp betreft vervallenverklaringen van burgerlijke en politieke rechten, die zijn opgelegd wegens feiten gepleegd tussen 26 augustus 1939 en 15 juni 1949.

De wet van 14 juni 1948 betreffende de epuratie inzake burgertrouw, gewijzigd bij de wet van 29 februari 1952, blijft van toepassing met het volgende voorbehoud :

Luidens § 1 wordt een einde gemaakt aan :

a) vervallenverklaringen van rechtswege krachtens artikel 1 van de besluitwet van 19 september 1945;

b) vervallenverklaringen van hen die, ofschoon niet veroordeeld met ontzetting uit de in artikel 123 sexies bepaalde rechten, ingeschreven werden op de lijsten van de krijgsauditeurs (artikel 4 van de besluitwet van 19 september; artikel 4 van de wet van 14 juni 1948);

c) vervallenverklaringen van hen die beklaagd zijn van een misdrijf tegen de uitwendige veiligheid van de Staat en, ofschoon vrijgesproken, bij toepassing van artikel 7 van de besluitwet van 1945 of van artikel 7 van de wet van 1948 vervallen zijn verklaard van bepaalde rechten.

De §§ 2, 3, 4 en 5 regelen de opheffing van de vervallenverklaringen die het gevolg zijn van veroordelingen wegens in artikel 123 sexies omschreven misdrijven.

Aan deze vervallenverklaringen wordt een einde gemaakt :

a) van rechtswege wanneer de gevangenisstraf drie jaar niet te boven gaat;

b) bij besluit van de Minister van Justitie, op verzoekschrift van de betrokkenen, wanneer een straf van drie tot tien jaar is opgelegd;

c) bij beslissing van de rechtbank :

1. wanneer de straf tien tot twintig jaar bedraagt en de verzoeker zich niet in hechtenis bevindt, of indien vijf jaren verstreken zijn sinds de dag waarop de vervallenverklaring is ingegaan;

2. Wanneer de straf twintig jaar te boven gaat en de verzoeker zich niet in hechtenis bevindt of indien twintig jaren verstreken zijn sinds de dag waarop de vervallenverklaring is ingegaan; herkrijging mag niet worden gevraagd dan voor de rechten genoemd in artikel 123 sexies, e tot i.

Luidens § 7 blijft de vervallenverklaring van de rechten, genoemd in artikel 123 sexies, e, f en g, alleen gehandhaafd voor zover de deelneming aan bepaalde activiteiten een politiek karakter heeft.

Hierboven is uiteengezet dat de benaming van sommige rechten, doordat de in artikel 31 van het Strafwetboek genoemde rechten in het huidige artikel 123 sexies zijn vermeld, er uitziet als een straf tevens als een niet-strafrechtelijke maatregel. Voor zover zij een niet-strafrechtelijke maatregel is, zal er een einde aan worden gemaakt onder de voorwaarden en volgens de regelen van het ontwerp. Zal dit ook gelden voor de benaming van sommige van diezelfde rechten voor zover deze bestaat in ontzetting krachtens de artikelen 31, 32 of 33 van het Strafwetboek ?

Bedoelt de Regering het niet zo, dan zou zij de tekst op dit punt kunnen verduidelijken of er althans in de memorie van toelichting de aandacht van het Parlement op vestigen dat artikel 2 van het ontwerp de betrokkenen niet herstelt in die rechten, waarvan zij krachtens artikel 123 sexies of septies vervallen werden verklaard, en tot de ontzetting waaruit zij tevens werden veroordeeld krachtens de artikelen 31, 32 of 33 van het Strafwetboek.

Si, au contraire, l'intention du Gouvernement est de supprimer non seulement les déchéances dont les condamnés ont été frappés en vertu des articles 123 sexies et 123 septies, mais aussi les interdictions prononcées contre eux en vertu des articles 31, 32 ou 33, il faudrait qu'après que les déchéances encourues par application de l'article 123 sexies et septies auront été supprimées, un arrêté de grâce relatif aux peines accessoires, résultant des articles 31 à 33 du Code pénal, soit proposé au Roi.

Dans l'article 2 du projet, il est fait référence à plusieurs reprises à l'article 123 sexies du Code pénal; tantôt il s'agit de l'article 123 sexies *actuel*, tantôt de l'article sexies *futur*. Les références faites à cet article doivent tenir compte de cette double hypothèse.

Au § 4, le projet dispose que la procédure relative à la demande de restitution des droits par le tribunal est celle de l'article 123 sexies, § 5.

Au § 5, le projet ne reproduit pas cette disposition.

Il faudrait, soit reproduire au § 5 la disposition qui figure au § 4, *in fine*, soit faire un nouveau paragraphe qui s'appliquerait aux §§ 4 et 5.

Observations relatives à l'intitulé du projet.

L'intitulé à donner au projet devrait mieux faire ressortir son objet et éviter de reprendre l'intitulé d'une loi existante, en l'espèce, la loi du 14 juin 1948.

En toute hypothèse le mot « relatif » doit s'accorder avec le mot « loi » et non avec le mot « projet ».

La Chambre était composée de :

MM. J. SUETENS, premier président; L. MOUREAU et G. HOLOYE, conseillers d'Etat; P. ANSIAUX et Ch. VAN REEPINGHEN, assesseurs de la section de législation; C. ROUSSEAUX, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. SUETENS.

Le rapport a été présenté par M. W. VAN ASSCHE, auditeur, et par M. J. MASQUELIN, membre dirigeant du Bureau de coordination.

Le Greffier, — De Griffier,

(s.)
(get.) C. ROUSSEAUX.

Bedoelt de Regering daarentegen, niet alleen de vervallenverklaringen, aan veroordeelden opgelegd krachtens de artikelen 123 sexies en 123 septies, maar ook de tegen hen, krachtens de artikelen 31, 32 of 33 uitgesproken ontzettigen op te heffen, dan ware na de opheffing van de bij toepassing van artikel 123 sexies en septies opgelegde vervallenverklaringen een gratiebesluit aan de Koning voor te dragen, met betrekking tot de bijkomende straffen waartoe de artikelen 31 tot 33 van het Strafwetboek aanleiding hebben gegeven.

In artikel 2 van het ontwerp wordt herhaaldelijk naar artikel 123 sexies van het Strafwetboek verwezen; de verwijzing slaat nu eens op het *huidige*, dan weer op het *toekomstige* artikel 123 sexies. Het onderscheid zou moeten worden duidelijk gemaakt.

Paragraaf 4 van het ontwerp bepaalt, dat de rechtspleging betreffende de aanvraag tot herstel in de rechten door de rechtbank, die is van artikel 123 sexies, § 5.

Paragraaf 5 van het ontwerp neemt deze bepaling niet over.

Ofwel moet in § 5 de bepaling van § 4, *in fine*, worden overgenomen, ofwel is een nieuwe paragraaf nodig, die op de paragrafen 4 en 5 toepassing zou vinden.

Opmerkingen over het opschrift van het ontwerp.

Het opschrift moet het doel van het ontwerp duidelijker tot uiting doen komen. Men vermijde de herhaling van het opschrift van een reeds bestaande wet, in dit geval de wet van 14 juni 1948.

Hoe dan ook moet in de Franse tekst, het woord « relatif » congrueren met « loi » en niet met « projet ».

De Kamer was samengesteld uit :

De heren J. SUETENS, eerste-voorzitter; L. MOUREAU en G. HOLOYE, raadsheren van State; P. ANSIAUX en Ch. VAN REEPINGHEN, bijzitters van de afdeling wetgeving; C. ROUSSEAUX, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. SUETENS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. VAN ASSCHE, auditeur, en door de H. J. MASQUELIN, leidend lid van het Coördinatiebureau.

Le Président, — De Voorzitter,

(s.)
(get.) J. SUETENS.

BIJLAGE.**Ontwerp van wet betreffende de epuratie
inzake burgertrouw.**

KONINKRIJK BELGIE.

MINISTERIE VAN JUSTITIE.

Bestuur der Wetgeving.
Strafwetgeving.**BOUDEWIJN,**

Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstigen, HEIL.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN, EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onze Naam bij de wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

EERSTE ARTIKEL.

De artikelen 123^{sexies} en 123^{septies} van het Strafwetboek worden door de volgende bepalingen vervangen, die artikel 123 ^{sexies} zullen vormen :

Artikel 123sexies — § 1. — Bij alle vonnissen of arresten van veroordeling tot de doodstraf, dwangarbeid of levenslange of buitengewone hechtenis wegens een misdrijf of poging tot een misdrijf, als omschreven in boek I, hoofdstuk II, van het Strafwetboek of in de artikelen 17 en 18 van het Militair Strafwetboek, in oorlogstijd gepleegd, wordt tegen de veroordeelden vervallenverklaring voor hun leven uitgesproken van :

- a)* de rechten, genoemd in artikel 31 van het Strafwetboek;
- b)* het recht om ingeschreven te zijn op een tabel van de orde van advocaten, op een lijst van ereadvocaten, of op een lijst van advocaten-stagiaires;
- c)* het recht om in welke hoedanigheid ook deel te nemen aan enig onderwijs dat in een openbare of private inrichting wordt gegeven;
- d)* het recht om als bedienaar van een eredienst door de Staat te worden bezoldigd;
- e)* het recht om in welke hoedanigheid ook deel te nemen aan de exploitatie, de administratie, de redactie, het drukken of verspreiden van een dagblad of van om het even welke publicatie, ingeval deze deelneming een politiek karakter heeft;
- f)* het recht om deel te nemen aan het bestuur of de administratie van enige demonstratie van kulturele, filantropische of sportieve aard of van enige openbare vermakelijkheid, ingeval deze deelneming een politiek karakter heeft;
- g)* het recht om deel te nemen aan de exploitatie, aan het beheer of op enigerlei wijze aan de werkzaamheden van enige onderneming voor toneelvoorstellingen, cinematografie of radio-omroep, ingeval deze deelneming een politiek karakter heeft;
- h)* het recht tot uitoefening van het ambt van beheerder, commissaris, zaakvoerder of gevolmachtigde in een naamloze vennootschap, een commanditaire vennootschap op aandelen, een coöperatieve vennootschap of een kredietvereniging; de betrekking van aangestelde voor het beheer van een bedrijfszetel in België, als bedoeld in artikel 198, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen; het beroep van wisselagent, wisselagent-correspondent of bankrevisor, het beroep van bankier, het ambt van zaakvoerder, beheerder, directeur of gevolmachtigde van een bank omschreven in

het koninklijk besluit n° 185 van 9 juli 1935; de betrekking van aangestelde voor het beheer van in België gevestigde bedrijfszetels van vreemde banken als bedoeld in artikel 6 van het koninklijk besluit n° 185 van 9 juli 1935;

i) het recht om in welke hoedanigheid ook deel te nemen aan het beheer, de zaakvoering, of het bestuur van een beroepsvereniging of een vereniging zonder winstgevend doel;

j) het recht om leider van een politieke vereniging te zijn.

§ 2. — Bij de vonnissen en arresten kan tegen degenen die wegens dezelfde misdrijven tot opsluiting of tot gewone hechtenis zijn veroordeeld voor tien tot twintig jaar vervallenverklaring worden uitgesproken van alle of van een deel van de rechten, in de vorige paragraaf genoemd.

§ 3. — Bij de vonnissen en arresten kan tegen degenen die wegens de bedoelde misdrijven tot een correctionele straf zijn veroordeeld voor vijf jaar tot tien jaar dezelfde vervallenverklaring worden uitgesproken.

§ 4. — De tijd van de vervallenverklaringen bij het vonnis of arrest van veroordeling bepaald, gaat in van de dag dat de veroordeelde zijn straf heeft ondergaan of dat zijn straf verjaard is.

Bovendien hebben de vervallenverklaringen hun gevolgen met ingang van de dag waarop de op tegenspraak of bij verstek gewezen veroordeling onherroepelijk is geworden.

§ 5. — De veroordeelden die vervallen zijn verklaard bij toepassing van de paragrafen 1, 2 en 3, kunnen echter herstel aanvragen in de rechten genoemd in *e)* tot *i)*.

De aanvraag is alleen dan ontvankelijk wanneer de verzoeker zich niet in hechtenis bevindt tot uitvoering van de straf die de vervallenverklaring tengevolge heeft gehad en wanneer sinds de dag waarop de vervallenverklaring is ingegaan een termijn van twintig jaren verstreken is zo de veroordeelde vervallen is verklaard bij toepassing van paragraaf 1, van tien jaar zo hij vervallen is verklaard bij toepassing van paragraaf 2 en van vijf jaar zo hij vervallen is verklaard bij toepassing van paragraaf 3.

De aanvraag wordt bij een ter post aangetekende brief gezonden aan de Procureur des Konings van de woonplaats of de verblijfplaats van de betrokkene en, indien deze in België noch woonplaats noch bepaalde verblijfplaats heeft, aan de Procureur des Konings van het Arrondissement Brussel.

De Procureur des Konings wint alle inlichtingen in die hij nodig oordeelt en brengt de aanvraag voor de rechtbank van eerste aanleg.

De betrokkene verschijnt voor de burgerlijke rechtbank in raadkamer, hetzij in persoon, hetzij bij pleitbezorger of bij een advocaat, houder van de stukken, op eenvoudige oproeping die hem door de Procureur des Konings bij een ter post aangetekende brief wordt toegezonden.

Die oproeping vermeldt voor welke kamer van de burgerlijke rechtbank de aanvraag wordt gebracht, alsmede dag en uur van verschijning. Tussen de kennisgeving en de verschijndag moeten ten minste acht dagen verlopen. De afgifte van de ter post aangetekende brief geldt als kennisgeving.

Indien de betrokkene na de kennisgeving niet verschijnt, hetzij in persoon, hetzij bij pleitbezorger of bij een advocaat, houder van de stukken, kan de rechtbank, alvorens over de aanvraag uitspraak te doen de zaak uitstellen om het openbaar Ministerie gelegenheid te geven hem een nieuwe oproeping te zenden. Het dossier van het openbaar Ministerie wordt ten minste acht dagen voor de vastgestelde terechtzitting op de griffie van de rechtbank neergelegd. De rechtspleging wordt op de terechtzitting voortgezet zoals in correctionele zaken.

Het op de aanvraag gewezen vonnis is niet vatbaar voor hoger beroep.

Indien de aanvraag geheel of ten dele afgewezen wordt, kan zij niet worden hernieuwd voordat twee jaren zijn verstreken sedert de rechterlijke uitspraak.

§ 6. — De artikelen 6 en 7 van het Kieswetboek zijn toepasselijk op hen die wegens de in dit artikel bedoelde misdrijven veroordeeld zijn.

§ 7. — De bepalingen van de vorige paragrafen doen voor het toekomstende, alle gevolgen van deze vervallenverklaringen ophouden; evenwel herstellen zij de betrokkenen niet in de titels, graden, openbare ambten, bedieningen en betrekkingen waaruit dezen zijn ontzet, noch in de hoedanigheid van advocaat, advocaat-stagiaire of ereadvocaat die hun is ontnomen.

ART. 2.

Met betrekking tot de vervallenverklaringen van burgerlijke en politieke rechten wegens feiten gepleegd tussen 26 augustus 1939 en 15 juni 1949, blijft de wet van 14 juni 1948 betreffende de epuratie inzake burgertrouw, gewijzigd bij de wet van 29 februari 1952, van toepassing, onder het volgende voorbehoud :

§ 1. — Er wordt een einde gemaakt aan de vervallenverklaringen van burgerlijke en politieke rechten, opgelegd hetzij krachtens artikel 1, eerste of tweede lid, van de besluitwet van 19 september 1945 betreffende de epuratie inzake burgertrouw, hetzij tengevolge van een inschrijving op de lijsten van de krijgsauditeur krachtens deze besluitwet of de wet van 14 juni 1948, hetzij krachtens artikel 7 van die besluitwet of artikel 7, eerste lid, van die wet.

§ 2. — Er wordt een einde gemaakt aan de vervallenverklaringen van burgerlijke en politieke rechten, opgelegd tengevolge van een correctionele veroordeling, wanneer de gevangenisstraf drie jaar niet te boven gaat.

§ 3. — Er wordt bij besluit van de Minister van Justitie een einde gemaakt aan de vervallenverklaringen van burgerlijke en politieke rechten, opgelegd ten gevolge van een veroordeling tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar en minder dan tien jaar, wanneer de betrokkenen te dien einde een verzoekschrift indienen waaruit blijkt dat zij voornemens zijn voortaan de wetten van het Belgische volk getrouw te zullen nakomen.

Dit herstel wordt verleend onverminderd de toepassing van artikel 6 van het Kieswetboek ten opzichte van hen die tot een criminele straf zijn veroordeeld.

§ 4. — Veroordeelden tot een vrijheidsstraf van tien jaar of meer en niet boven twintig jaar kunnen aan de rechtbanken het volledig of gedeeltelijk herstel in hun rechten aanvragen, onverminderd de toepassing van artikel 6 van het Kieswetboek.

De aanvraag is alleen dan ontvankelijk wanneer de verzoeker zich niet in hechtenis bevindt tot uitvoering van de straf die de vervallenverklaring tengevolge heeft gehad en wanneer een termijn van vijf jaar verstreken is sinds de dag waarop de vervallenverklaring is ingegaan.

De rechtspleging is die van § 5 van artikel 123*sexies* van het Strafwetboek.

§ 5. — Veroordeelden tot een vrijheidsstraf van meer dan twintig jaar kunnen aan de rechtbanken het volledig of gedeeltelijk herstel aanvragen in hun rechten genoemd in artikel 123*sexies*, § 1, *e* tot *i*, van het Strafwetboek indien zij zich niet in hechtenis bevinden tot uitvoering van de straf die de vervallenverklaring tengevolge heeft gehad en indien een termijn van twintig jaren verstreken is sinds de dag waarop de vervallenverklaring is ingegaan.

§ 6. — Voor de toepassing van de paragrafen 2, 3 en 4 worden met de daarin bepaalde straffen gelijkgesteld de straffen die bij genademaatregel tot die strafmaat zijn verminderd.

§ 7. — De vervallenverklaringen bepaald in artikel 123*sexies* *e*, *f* en *g*, van het Strafwetboek zoals zij voor de inwerking-treding van deze wet waren gesteld, blijven alleen gehandhaafd voor zover de daarin bedoelde deelneming een politiek karakter heeft.

§ 8. — De bepalingen van de vorige paragrafen doen voor het toekomende, alle gevolgen van deze vervallenverklaringen ophouden; evenwel herstellen zij de betrokkenen niet in de titels, graden, openbare ambten, bedieningen en betrekkingen waaruit dezen zijn ontzet, noch in de hoedanigheid van advocaat, advocaat-stagiaire of ereadvocaat die hun is ontnomen.

Gegeven te

Van Koningswege :
De Minister van Justitie,

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 1961.

1er JUIN 1961.

Projet de loi relatif à l'épuration civique.

ERRATUM

L'annexe des pp. 17 à 20 a été séparée par erreur de l'avis du Conseil d'Etat dont elle faisait partie, le Conseil ayant sensiblement modifié le texte néerlandais du projet.

R. A 6097.

BELGISCHE SENAAAT

BUITENGEWONE ZITTING 1961.

1 JUNI 1961.

Ontwerp van wet betreffende de epuratie
inzake burgertrouw.

ERRATUM

De bijlage (bladz. 17 tot 20) werd bij vergissing gescheiden van het advies van de Raad van State, waarvan zij deel uitmaakte, gezien de Raad de Nederlandse tekst van het ontwerp aanzienlijk heeft gewijzigd.

R. A 6097.